

גיליון פ"ה
פר' ויקה"פ - החודש
תשפ"א

דרך מצוותיך
שו"ת בהלכה מרבינו

בדיני ברכת האילנות

שאלה: (סי' רכו ס"א) האם עדיף לכתחילה לברך ברכת האילנות על עצים המחוברים לקרקע. תשובה: כך נוהגים.

והוסיף רבינו שליט"א דדין זה אינו לעיכובא ובשעת הדחק יכול לברך גם על עצים שאינם נקובים, כיון דלא גרע מאילן.

שאלה: האם עדיף לקיים ברכת האילנות מיד בר"ח ניסן כדין זריזין בתוך העיר, או להמתין לימים שאחריהם כיון שנצרך לצאת מהעיר ויוכל לברך בשדות [וכמ"ש בספרי הקבלה שיש ענין לברך על עצי השדה וא"כ שמא עדיף להמתין למחרת]. תשובה: מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה.

שאין מספידין בחודש ניסן

שאלה: (סי' תכט ס"ב) בימים שאסורים בהספד, האם מותר ליחיד בביתו לקרוא הספדים הנדפסים בספרים וכדומה. תשובה: מותר.

דין בדיקת חמץ

שאלה: (סי' תלד ס"א) כתב השו"ע דאחר הבדיקה יהא נזהר בחמץ שמשיר להצניעו כדי שלא יצטרך בדיקה אחרת וכו', ולכך יכפה עליו כלי או יתלנו באויר או יניחנו במקום שאין עכבר יכול לבא, ויל"ע היאך התירו לתלות החמץ, והא איתא בפסחים (קיא, ב) דהתולה פת קשה לעניותא. תשובה: בחמץ אין איסור.

(שערי שיח)

זמן בדיקת החמץ

שאלה: כתב המשנ"ב (ס"ק י'), שבדיקת חמץ הוא דאורייתא כל זמן שלא ביטל. האם לפי זה צריך לומר בנוסח הלשם יחוד, הריני בא לקיים מצוה מדאורייתא של בדיקת חמץ. תשובה: הבדיקה עצמה מדרבנן.

רמז מן התורה להנחת י" פתיי חמץ בערב פסח שאלה: ראיתי שהרב נטע פריינד זצ"ל אמר שהכל מרומז בתורה, ואמר בשם הגר"א שאפילו המנהג לתת עשרה פתיי לחם בערב פסח לבדיקת חמץ ג"כ מרומז בתורה. היכן זה רמזו. תשובה: תשביתו שאור מבתיכם יו"ד זה עשר.

דין ברכת בדיקת חמץ

שאלה: כתב המשנ"ב (ס"ק ב') "יש אומרים שטוב שיטול ידיו קודם" (בדיקת חמץ). וצ"ב מדוע לא כתב כן לפני כל מצוה, שטוב ליטול ידים קודם. תשובה: כל מצוה שצריכה ברכה. ובפעם אחרת ענה: לפני כל מצוה חייב אבל כאן שבודק גם במקום מטונף ס"ד שלא יברך. (אריה שאג)

דרך פיקודיך
פנינים על פרשת שבוע

פרשת ויקהל

חכמת הבעלי חיים בהכנת כלי המשכן

וַעֲשֵׂה בְּצִלְאֵל וְאַהֲרֵאֵב וְכָל אִישׁ זָכָם לֵב אֲשֶׁר נָתַן ה' זָכָמָה וּתְבוּנָה בְּהִמָּה (ל"ו א')

איתא במדרש (שמו"ר פמ"ח ס"ג ג') כל מי שנתעסק במלאכת המשכן, נתן לו הקב"ה חכמה ובינה ודעת שנאמר וַיַּעֲשׂוּ כָל חֲכָם לֵב, ולא רק בבני אדם אלא אפילו בבהמה וחיה שנאמר חֲכָמָה וּתְבוּנָה בְּהִמָּה, בְּהִמָּה כתיב, שניתנה חכמה באדם ובבהמה. וצ"ע, בשביל מה היה צריך את הנס הגדול הזה, שגם לבעלי חיים יהיה חכמה?

ואמר רבינו, כי הנה כל כלי בית המקדש היה צריך לעשותן לשמן, דכתיב (ריש תרומה וברש"י שם) ועשו לי — לשמי (רמב"ם פ"א מבית הבחירה ה"כ, ובקריית ספר שם, ושם לא עשו לשמן פסול). והנה כשהביאו את הזהב למקדש, היה צריך לזקק אותו מסיגין שיהיה זהב טהור, וכיצד עשו, איתא בירושלמי (יומא פ"ד ה"ד) שהיו חותכים את הזהב לחתיכות קטנות ומצפים אותם בבצק, ונעמיות אוכלות אותן ומסננות במעיהן ואחרי זה מוציאות זהב מזוקק.

והרי הנעמיות צריכות לכוין לשמן, ולכן איפה, נתן הקב"ה חכמה בלב בעלי חיים...

מה הכוונה "זה" הדבר

שאלה: "ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר, זה הדבר אשר צווה ה' לאמר" (ל"ה ד'). ידוע שכל "זה" מורה באצבע. מה היה כאן מורה באצבע. תשובה: איך לעשות.

ממה היו עשויים מיתרי החצר

שאלה: "ואת מיתריהם" (ל"ה י"ח), ופירש"י, "חבלים לקשור". ושאל פני יהודה נ"י, ממה היו עשויים אותם החבלים. תשובה: מתולעת שני.

מדוע הביאו את התכשיטים בעודן על הנשים

שאלה: "ויבאו הנשים על הנשים" (ל"ה כ"ב), ופירש רש"י "על הנשים, עם הנשים", ובהגה הוסיף "ור"ל שהביאו חז וזנס, בעודן על הנשים כמו שכתב רש"י על טו את העיזים". ולא הבנתי מה הצורך והעניין להביא את התכשיטים כשהם על הנשים, ולא סגי כשיביאו את התכשיטים לחוד. תשובה: הנשים לא רצו להוריד כל זמן שאין מוכרחים. ובפעם אחרת ענה: שלא יטרח להביאם.

פרשת פקודי

מדוע כפלה התורה ב' פעמים "בתוך הרימונים"

שאלה: "ויעשו פעמוני זהב טהור, ויתנו את הפעמונים בתוך הרימונים על שולי המעיל סביב בתוך הרימונים" (ל"ט כ"ה). צריך ביאור מדוע כפל הפסוק ב' פעמים את התיבות "בתוך הרימונים".

תשובה: עמוק עמוק. (אריה שאג)

דבר העורך

למען עתיד שמירת השמיטה

במאהל מיוחד בסמוך לבית רבן של ישראל שליט"א נערך כינוס חירום לקיום מצוות שבת הארץ והצלת עתיד השמיטה בארץ הקודש, וחיזוק קרן השביעית קרן הקודש של גדו"י זיע"א ויבדל"ח שליט"א הפועלים רבות במסירות למען קיום השביעית בא"י.

הכינוס נערך בראשות רבותינו עיני העדה רבן של ישראל מרן שליט"א ומרן ראש הישיבה שליט"א, במעמד השתתפו עוד מרן הגר"ש בעדני, האדמו"ר מויז'ניץ, האדמו"ר מטשערנוביל, הגר"י אפרתי, בן רבינו, הגר"ש קנייבסקי, הגר"י מנדלסון.

במרכז המעמד הובא דבר רבן של ישראל שליט"א ע"י בנו חביבו הגאון ר' יצחק שאול שליט"א ואלו דברי קדשו:

בס"ד אדר תשפ"א
ערב שנת השמיטה הבעל"ט,
זכינו להתקרב לשנת השמיטה הבעל"ט, הנני מחזק ידי קרן השביעית הפועלת גדולות ונצורות עשרות בשנים, עוד מימי רבותינו זיע"א לחזק ידי גיבורי הכח השומרים על קדושת השביעית בארץ ישראל בלי שום קולות,

ובוודאי ראוי לכל אחד לקנות חלק בקרקע בארץ ישראל לשנת השמיטה, ובזה יזכה כל אחד לקיים מצוות שמירת קדושת שביעית וגם לחזק ידי בעלי הקרקעות שיוכלו לשמור שביעית.

והלוואי שנזכה שיתרבו שומרי השביעית בארץ הקודש, ועל ידי זה נזכה להגאל, ויתקיים בנו מאמר חז"ל שבזכות שביעית יגאלו, עיין כפי שאמר החזו"א זללה"ה שבזכות שישמרו על ההלכות, ויזכו לגאולה השלימה בב"א.

דרך חוקיק

שו"ת על הש"ס מרבינו

מסכת שבת

ק"א.

ניעור טל מטלית לדעת רש"י

שאלה: "המנער טליתו בשבת חייב חטאת", ופירש"י 'מן העפר'. האם מודה לר"ת שם בתוס' שחייב נמי בניעור טל, או דסבירא ליה דבטל שרי. תשובה: לרש"י היינו הך.

♦♦♦

קמ"ז:

מדוע תלמיד ר"ש היה נושא את האלונטית

שאלה: בתוד"ה דתניא, "וכשהיו שבים לביתם, היה התלמיד נושא האלונטית בפני עצמה, שר' שמעון לא היה נושא עמו". וצ"ב, עדיין מאי ראיא איכא דלא חיישינן לסחיטה באדם אחד, הרי ר"ש היה שומר שלו שלא יסחוט. תשובה: היה עסוק בתורה.

♦♦♦

קמ"ט:

הלוואה בריבית לבני ביתו בזמן הזה

שאלה: "מותר להלוות בניו ובני ביתו בריבית, כדי להטעימן טעם ריבית". האם בימינו גם כדאי לעשות זה, כדי לחנכם שלא להלוות בריבית, וידעו כמה היא קשה כדפירש"י. תשובה: בזמנינו לא נהגו.

♦♦♦

מדוע פחדו יורדי גיהנם מנבוכדנצר הרשע

שאלה: "בשעה שירד אותו רשע לגיהנם, רעשו כל יורדי גיהנם, אמרו שמא למשול עליהם הוא בא". צ"ב מה פחדו, דמה כבר יכול לעשות להם שם, הא זהו עולם האמת, וכל אחד יקבל מה שצריך, לא פחות ולא יותר. תשובה: לא ידעו מה יעשה, וחשבו שזה מגיע לו, וזה עונשו שמושל על רשעים.

(אריה שאג)

אשרי העם שרבינו מנהיגו

מהנעשה והנשמע בקודש פנימה

♦♦♦

- רבן של ישראל נשאל האם לאחר הוראת גורמי הבריאות להתחיל לחסן מחלימים שמלאו להם 3 חודשים מיום החלמתם, ושאלו המחלימים האם יקחו את החיסון והשיב' שיקחו'.
- במרכז כינוס דגל התורה שנערך במוצ"ש לבכירי התנועה, ואישי חינוך, הוצג וידאו מיוחד מרבן של ישראל שעודד וחיזק חשיבות הכינוס וחיזוק לתנועה הקדושה.
- ביום ראשון נערך כינוס חירום למען עתיד שמירת השמיטה בארץ ישראל (ע"ע דבר העורך)
- רבן של ישראל יצא להשתתף בשמחת נישואי נכדו, בן לחתנו הגאון ר' דוד אפשטיין מר"י תורה בתפארתה, החתן הבה"ח אברהם ישעיהו מבחירי הישיבה.

ברכת מזל טוב שלוחה לרבן של ישראל שליט"א לרגל נישואי נכדו בן לחתנו הגאון ר' דוד אפשטיין שליט"א מראשי ישיבת תורה בתפארתה, החתן הבה"ח אברהם ישעיהו מבחירי הישיבה.

ידוע הסגולה לרפואה וישועה להתחזק באמירת אשר יצר בכוונה מתוך הכתב, מילה במילה, והמליץ רבינו שליט"א לאחד שהיה חולה בתוך ביתו שזה עיצה טובה ומועילה, - ויעמוד דבר זה לזכות ורפואת התורם

לרפואת חביבם של גדולי הדור זצוק"ל ושיבדלחט"א
הרב ר' חיים מרדכי בן חנה הערץ שליט"א

גליון הונצח השבוע
לזכות החתן בר מצוה הבה"ח מרדכי שפירא נ"ו
שיזכה לעלות בתורה ובמצוות וברא"ש

לתרומות והנצחות ניתן לפנות
לפלאפון - 052-760-6474

יו"ל ע"י קו דרך אמונה: 0799-211-666
לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com
הגיליון יו"ל בסיוע עמותת "נעשה אדם" ע.ר. 580652063